

BOSHLANG‘ICH SINFLARDA INGLIZ TILI O‘QITISHNING INNOVATSION TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH USULLARI

Nurillayeva Ziyoda Xalimjon qizi

O‘zDJTU Ingliz tili 3-fakulteti 2207-guruh talabasi

Ilmiy rahbar: **Shukurova Shohsanam Qaxramon qizi**

O‘zDJTU Ingliz tili amaliy fanlar №3 kafedrası o‘qituvchisi

ANNOTATSIYA

Hozirgi kunda boshlang‘ich sinflarda olib borilayotgan pedagogik usullar o‘quvchi uchun samarali bo‘lib kelmoqda. Shu sababli, kun sayin o‘quvchilarning tilga bo‘lgan qiziqishlari ortib bormoqda. Ushbu maqolada boshlang‘ich sinf o‘quvchilarning chet tillarini o‘zlashtirishga bo‘lgan qiziqishlarni oshirish uchun ingliz tilini o‘qitishda samarali, innovatsion va zamonaviy metodlarni qo‘llash haqida to‘xtalib o‘tiladi.

***Kalit so‘zlar:** ingliz tili, innovatsion texnologiyalar, interaktiv metodlar va texnik usullar.*

Bugungi kunda maktablarda turli xil innovatsion texnik usullar va o‘yinlar orqali dars o‘tish an’anaga aylanib bormoqda. Ma’lumki, darsning turli xil o‘yinlar asosida o‘tilishi o‘quvchilarning imkoniyatlarini namoyish etish, diqqatni jamlash, bilim va ko‘nikmalarni oshirish va kuchli bo‘lishliklarini ta’minlaydi. Barcha sohalarda ingliz tili o‘qitilib kelmoqda va albatta chet tillarni o‘rganish jarayoni turli xil texnologiyalar ham samarali keltirmoqda.

Bugungi kun e’tibori, asosan o‘quvchi shaxsiyati va uning o‘ziga xos ichki dunyo olamiga qaratilgan. Shuning uchun zamonaviy o‘qituvching asosiy maqsadi tashkil etish usullari va shakllanishini tanlashdir. So‘nggi yillarda maktablarda yangi axborot

texnologiyalaridan foydalanish masalasi tobora ortib bormoqda. Bu nafaqat yangi texnik vositalar, balki o'qituvchilarning yangi usullari va shakllari, o'quv jarayoniga yangicha yondashuvdir.

Xitoy olimlaridan biri, Masaru Ibuka mashhur kitoblarida aytib o'tganidek, "bolaning miyasi ko'p miqdordagi ma'lumotlarni saqlab qolish imkoniyatiga egadir". Shuni aytish kerakki, maktabda tahsil olayotgan bolalar ularga berilayotgan ma'lumotlarni ma'nosi emas, balki to'g'ridan to'g'ri yodlashni afzal ko'rishadi. Shuning uchun maktablarda boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun ingliz tili darslari jarayonida grammatik nazariyalar bilan dars mashg'ulotlarini boshlamasliklari kerak. Natijada, bola ayrim qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin, tilga bo'lgan qiziqishi so'nib borishiga olib boradi va bolani charchatib qo'yishi mumkin chunki boshlang'ich sinf o'quvchilarning til o'rganishi sal qiyinroq chunki bu mas'uliyatli vazifalardan biri hisoblanadi. Shuning uchun boshlang'ich sinflarda ingliz tili fanini turli xil o'yinlar va qiziqarli o'rgatish maqsadga muvofiqdir va quyidagi innovatsion foydalanish mumkin:

- Qo'shiq va she'rlar orqali tushunish yoki eslab qolish qiyin bo'lgan so'zlarni musiqa yordamida eshitish. Bu metod orqali nafaqat yodlash qobiliyati, balki og'zaki nutqi ham rivojlanadi. Misol qilib olsak, ingliz tili alifbosini bolalarga qo'shiq qilib aytirish, bolani xotirasida oson va ravon eslab qoladi.

- Ko'rish orqali eslab qolish. Bilamiz, yosh bolalar eshitgan ma'lumotidan ko'ra, ko'proq ko'rgan predmetlarini eslab qoladilar. Misol uchun, bola kunlik hayotimizda uchratadigan so'zlarni yod oldi (kitob, ruchka, olma, sumka) shunga o'xshash so'zlarni va bu so'zlarni predmetlarni kundalik hayotimizda deyarli har kuni uchratamiz, va bunday predmetlarni doim qo'llanilishi va foydalanishi bois, bola bu so'zlarni ixtiyorsiz tarzda o'rganadi.

- Multfilmlar orqali o'rgatish. Ma'lumki, yosh bolalar multfilm ko'rishga qiziqadilar. Bola ingliz tilida multfilm ko'rib unga tushunmasa-da, multfilm qahramonlarining harakatidan ular ishlatayotgan so'zlarni tushunishga intiladilar va eshitish qobiliyatini ham oshirishga yordam beradi. Bu bolajonlar uchun juda qiziq va til o'rganish uchun samarali va foydali yo'l.

• Qiziqarli o‘yinlar orqali o‘rganish. Dars davomida turli xil o‘yinlar orqali dars mashg‘ulotlarni tushuntirish juda ham maroqli va qiziqarli bo‘ladi chunki ayrim darslar bolani zerikishga, passiv bo‘lishga olib keladi. Negaki, bolaning qiziqishini va undagi bo‘lgan ishtiyoqni oshirish uchun yetarli tajriba yoq. Agar darsni turli xil o‘yinlar va mashg‘ulotlar bilan o‘rgatish, ayrim faol bo‘lmagan o‘quvchilarni ham darsda yaxshiroq qatnashishiga undaydi. Bunga ayrim o‘yinlarni misol qilib o‘taman: “Zanjir”, “Davom ettir”, “Bu meniki” metodi, “Venn diagrammasi” texnologiyasi va “Topib o‘qi” kabi usul va mashqlardir.

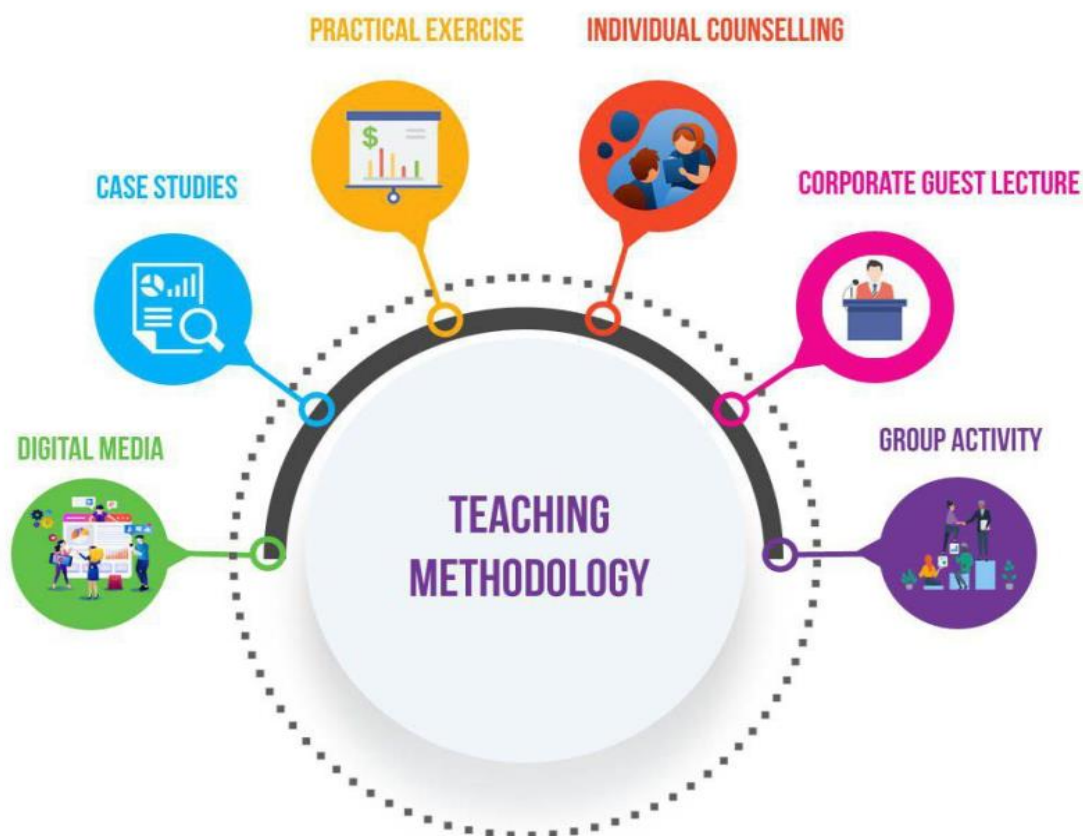
• Sezgi a‘zolar orqali o‘rganish. O‘quvchi bir olmani tatib ko‘rish jarayonida uning ta‘mini, hidini, rangini va hajmini o‘rganadi va uning inglizcha nomini aytadi. Natijada o‘qituvchi boladan ranglarning inglizcha nomini so‘rsa, bola darrov meva yeganini eslaydi bu esa bolani xotirasida uzoq saqlab qolishiga yordam beradi.

• “Pantomima” (pantomime). Bunda o‘qituvchi o‘quvchilarga biron bir so‘z aytadi va o‘quvchi uni imo-ishoralar orqali ko‘rsatadi. Qolgan o‘quvchilar bo‘lsa uni aytishlari kerak bo‘ladi.

Bunga misol sifatida: texnologiyalardan foydalanib dars o‘tilsa, bolaga juda yaxshi foydali effekt beradi. Misol uchun oladigan bo‘lsak, “Baliq skeleti” ushbu texnologiya orqali baliq model chizmasi orqali namoyish ettirilib bunda o‘quvchilar o‘rtaga tashlangan muammoni har tomondan ochib berishga harakat qiladilar. Baliq skeleti chizmasi vatman qog‘ozga chizib uning tepa qismiga berilgan ma‘lumotlarni yozadilar va uni yechishlari kerak. Pastki qismiga yechilishi kerak bo‘ladigan muammo yozilish kerak bo‘ladi. Bu texnologiya o‘quvchilardan dunyo qarashi chuqur bo‘lishligini va chaqqonlik talab qiladi va berilgan muammoni keng va mazmunli qilib yoritib berishlari kerak bo‘ladi.

Ushbu texnologiyalar va metodlar bilan dars jarayoni qizg‘in va samarali o‘tadi. Bilamizki, bugungi kunda zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta‘lim sohasini unumdorligini oshirmoqda. Bugungi davrga kelib, axborot va internet tarmoqlari butunjahon uchun chegaralanmagan. Butunjahon internet tarmoqlari bilan harakatlanadi. Turli xil multimedialar va animatsiyalardan keng foydalanish

o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishlarni oshirib kelmoqda albatta bilim saviyasiga ham katta ta'sir ko'rsatib kelmoqda.

Xulosa o'rnida shuni ta'kidlab o'tish joizki, innovatsion usullar hamda zamonaviy texnologiyalardan foydalanib dars o'tish jarayoni, ta'lim sifatini takomillashtirish tizimida yuqori samara beradi. Shuni aytib o'tish lozimki, boshlang'ich sinflarda til o'rgatish majburiyat sifatida emas, balki qiziqarli o'yinlar va innovatsion texnologiyalar bilan olib borish juda ham foydali, bolani kelajakda oladigan bilimi uchun poydevor vazifasiga xizmat qilishi mumkin. Mana shu poydevorlar kelgusi davrlarda ta'lim jarayonini o'tilishida ham qulaylik yaratgan bo'ladi. O'z-o'zidan kelib chiqadiki, boshlang'ich ta'limda pedagogik texnologiyalardan foydalanish, keyingi davrlarda ta'limning tashkil etilishida birinchi bosqich vazifasini o'taydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Bekmuratova U.B “Ingliz tilini o‘qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish“ mavzusida referat. Toshkent -2012 yil.

2. Tajibayev G.Sh “Boshlang‘ich sinflarda ingliz tilini o‘qitish qo‘llanmasi” o‘quv qo‘llanma. Namangan 2019 yil.

3. Tolipov. O‘, Usmonov. M. *Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari.*-T. “Fan” 2006.

4. Toliboboyeva. Sh “Ingliz tilini o‘qitishdagi zamonaviy ta’lim texnologiyalari”/ *YoungScientist* 19,(309) // 2020